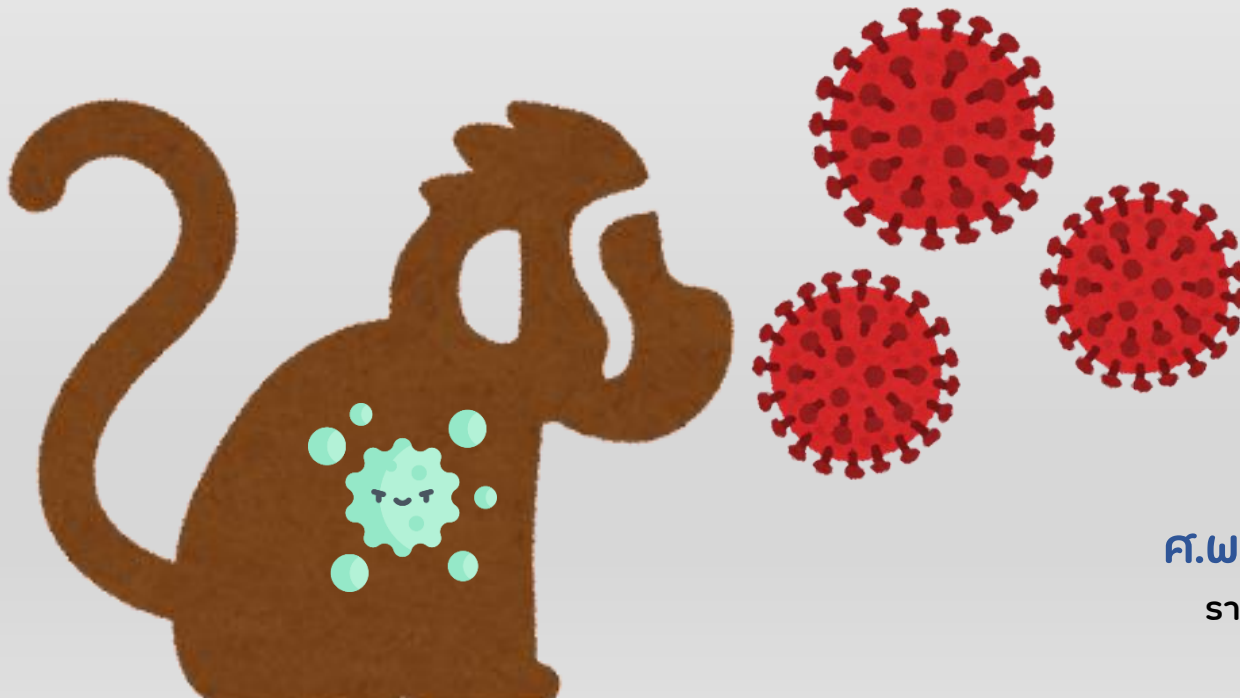

ความเหมือนและความแตกต่างระหว่าง โรคฝีดาษวานร กับ โควิด-19

บทความโดย

ศ.พญ.ศศิโสภิน เกียรติบุรณกุล

ราชวิทยาลัยอายุรแพทย์แห่งประเทศไทย

ความเหมือนและความแตกต่างระหว่าง โรคฝีดาษวานร กับ โควิด-19

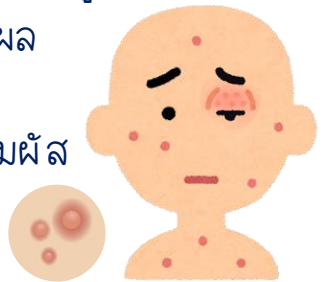
ในช่วงไม่กี่เดือนที่ผ่านมา นอกจากโควิด-19 ที่เรารู้จักกันมากขึ้น และรู้จักกันดีแล้ว ก็ยังมีโรคใหม่ที่ทำให้เราตื่นตระหนกอีกโรคหนึ่ง นั่นคือ “โรคฝีดาษวานร” (monkeypox)

โรคฝีดาษวานร เป็นโรคที่เกิดมานานกว่า 50 ปีแล้ว พบครั้งแรกที่ประเทศคองโก ติดต่อกันจากสัตว์สู่คน โดยมีลิงและสัตว์ฟันแทะเป็นสัตว์พาหะนำเชื้อ ส่วนโควิด-19 เป็นโรคที่เกิดใหม่ราว 2-3 ปี พบการระบาดครั้งแรกในประเทศจีน เป็นโรคที่มีที่มาจากสัตว์เช่นกัน ซึ่งคาดว่าคนรับเชื้อมาจากค้างคาวหรือตัวนิ่ม ทั้ง 2 โรคเป็นโรคติดเชื้อที่เกิดจากการติดเชื้อไวรัส โดยโรคฝีดาษวานร เกิดจากไวรัสชนิดดีเอ็นเอ ส่วนโควิด-19 เกิดจากเชื้อไวรัสชนิดอาร์เอ็นเอ

สำหรับการติดต่อนั้น

โรคฝีดาษวานร เริ่มจาก คนรับเชื้อมาจากสัตว์ก่อน แล้วติดต่อกันจากคนสู่คนอีกที โดยการสัมผัสกับสารคัดหลั่งจากทางเดินหายใจของคนที่ป่วย หรือสัมผัสกับวัตถุที่ปนเปื้อนเชื้อ เช่น ผ้าปูที่นอน หรือรอยโรคที่ผิวหนัง เช่น ผื่นที่ผิวหนัง เชื้อจะเข้าสู่ทางผิวหนังที่มีแผล เข้าทางเยื่อเมือก เยื่อจมูก และการสูดดม การติดต่อกันระหว่างคนสู่คนของโรคฝีดาษวานรเกิดขึ้นได้ยากกว่า เพราะต้องมีการสัมผัสใกล้ชิดเป็นระยะเวลานาน ชนิดหน้าแนบหน้าหรือเนื้อแนบเนื้อ การแพร่กระจายทางอากาศมีความเป็นไปได้น้อย ส่วนโควิด-19 จะมีการติดต่อได้ง่ายกว่า และ ผู้ที่เป็นโควิด-19 อาจแพร่เชื้อได้ตั้งแต่ก่อนมีอาการ

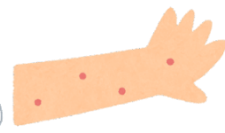

ระยะเวลาฟักตัวของโรคฝีดาษวานร (ช่วงเวลาตั้งแต่ได้รับเชื้อจนมีอาการ)

นานกว่าโควิด-19 โดยมีระยะเวลาตั้งแต่ 6 - 13 วัน แต่ก็อาจอยู่ที่ 5 - 21 วัน ส่วนโควิด-19 จะมีระยะเวลาอยู่ที่ 2 - 4 วัน ซึ่งสั้นกว่ามาก การวินิจฉัยทั้ง 2 โรค

ทำได้โดยการตรวจด้วยวิธี PCR สำหรับโรคฝีดาษวานร แพทย์จะส่งน้ำหรือหนอง และเปลือกที่คลุมผื่นตรวจ PCR ไม่ได้แยงจมูก โรคฝีดาษวานรนั้นยังไม่มีชุดตรวจด้วยตัวเองหรือ ATK (antigen test kit) ในขณะที่โควิด-19 มีชุดตรวจด้วยตัวเองแล้ว

ความเหมือนและความแตกต่างระหว่าง โรคฝีดาษวานร กับ โควิด-19

ทั้งโรคฝีดาษวานรและโควิด-19 เป็นโรคที่หายได้เอง แต่ก็ขึ้นอยู่กับปริมาณไวรัสที่ได้รับ โรคประจำตัว รวมทั้งลักษณะของภาวะแทรกซ้อน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการรักษาเพื่อบรรเทาอาการ ส่วนการรักษาด้วยยาต้านไวรัสในขณะนี้ มีชนิดเดียวชื่อ **tecovirimat** ที่พัฒนาขึ้นเพื่อใช้รักษาโรคฝีดาษ และได้รับอนุมัติให้ใช้รักษาโรคฝีดาษวานรโดยสมาคมการแพทย์แห่งยุโรป แต่ยังไม่มีการใช้อย่างแพร่หลายทั่วไป และยังคงต้องมีการติดตามตรวจสอบผลการรักษาจากที่มีการเก็บข้อมูลเพื่อติดตามผลในอนาคต ส่วนการรักษาโควิด-19 ก็มีการพัฒนายาต้านไวรัสอยู่เรื่อย ๆ จึงมีทางเลือกในการรักษามากยิ่งขึ้น

วัคซีนป้องกันโรคฝีดาษ

มีประสิทธิภาพในการป้องกันโรคฝีดาษวานรได้ ร้อยละ 85 นอกจากนี้ ยังมีวัคซีนรุ่นใหม่ ๆ ที่พัฒนาขึ้นมาสำหรับป้องกันโรคฝีดาษวานร โดยเฉพาะ แต่เนื่องด้วยวัคซีนที่มีจำนวนอยู่อย่างจำกัด และเมื่อคำนึงถึงกลุ่มเสี่ยงที่จะเป็นโรคและความรุนแรงของโรคแล้วนั้น คำแนะนำในการฉีดวัคซีนนี้ จะไม่เหมือนคำแนะนำในการฉีด

วัคซีนโควิด-19 ที่แนะนำว่าทุกคนควรได้รับ วัคซีนป้องกันโรคฝีดาษวานร จะเป็นวัคซีนเฉพาะกลุ่มที่ใช้สำหรับการป้องกันในกลุ่มเสี่ยงก่อนที่ จะได้รับเชื้อ ได้แก่ แพทย์ที่ต้องดูแลผู้ป่วยและบุคลากรที่ทำงานในห้องปฏิบัติการ อีกข้อบ่งชี้หนึ่งของวัคซีนโรคฝีดาษวานร คือ การป้องกันหลังได้รับเชื้อ โดยให้วัคซีนภายใน 4 วันหลังจากสัมผัสผู้ป่วยใกล้ชิด เพื่อป้องกันไม่ให้เป็นโรค

การป้องกันการติดต่อจากคนสู่คนด้วยวิธีอื่น ๆ

การป้องกันการติดต่อจากคนสู่คนด้วยวิธีอื่น ๆ ของทั้งโรคฝีดาษวานรและโควิด-19 มีความคล้ายกันคือ

หลีกเลี่ยงการใกล้ชิดผู้ติดเชื้อและผู้ที่มีความเสี่ยงติดเชื้อ สวมหน้ากากอนามัย เว้นระยะห่าง และหมั่นล้างมือบ่อย ๆ แต่สิ่งที่ไม่เหมือนกัน คือ คำแนะนำในการงดมีเพศสัมพันธ์สำหรับโรคฝีดาษวานร ถึงแม้ว่ายังไม่แน่ชัดว่าโรคฝีดาษวานรเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์หรือไม่ และการสวมถุงยางอนามัยไม่ได้เป็นการป้องกันโรคฝีดาษวานร แต่การมีเพศสัมพันธ์เป็นกิจกรรมที่มีการใกล้ชิดกันเป็นอย่างมาก ถือเป็นความเสี่ยงของการเป็นฝีดาษวานรได้

โดยสรุป โรคฝีดาษวานรและโควิด-19 มีความแตกต่างกันพอสมควร การทราบถึงความต่างต่างนี้ จะทำให้รู้จักโรคและการป้องกันตนเองได้อย่างถูกต้อง ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดความตระหนักตื่นกลัวจนเกินไป

